

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

Directie Integratie Europa

Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.minbuza.nl

Contactpersoon

Karin Mössenlechner

T 070-3484858

F 070-3486381

DIE@minbuza.nl

Datum 17 januari 2011
Betreft Informatievoorziening over nieuwe Commissievoorstellen

Onze Referentie

DIE-58/11

Bijlage(n)

Fichedocument

Geachte Voorzitter,

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij vier fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC).

- Fiche 1: Verordening contractuele betrekkingen in sector melk en zuivelproducten
- Fiche 2: Verordening inzake kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten
- Fiche 3: Verordening inzake handelsnormen landbouw
- Fiche 4: Mededeling Europees vrijwilligerscorps voor humanitaire hulpverlening

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,

Ben Knapen

Fiche 1: Verordening contractuele betrekkingen in sector melk en zuivelproducten

1. Algemene gegevens

Titel voorstel:

Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad, wat de contractuele betrekkingen in de sector melk en zuivelproducten betreft

Datum Commissiedocument:

9 december 2010

Nr. Commissiedocument:

COM(2010)728 definitief

Prelex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=199968

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact assessment Board:

Niet opgesteld.

Behandelingstraject Raad:

Raadswerkgroep zuivel, CSA (Speciaal Landbouwcomité), Raad

Eerstverantwoordelijk ministerie:

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

Rechtsbasis, stemwijze Raad, rol Europees Parlement en comitologie:

- a) *Rechtsbasis:* art. 42 alinea 1 en art. 43 lid 2 VWEU
- b) *Stemwijze Raad en rol Europees Parlement:* Gewone wetgevingsprocedure. De Raad besluit met gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Het Europees Parlement heeft medebeslissingsrecht.
- c) *Delegatie en/of comitologie:* bij de nadere uitwerking zijn zowel handelingen gedelegeerd aan de Commissie als ook vaststelling van uitvoeringshandelingen door de Commissie voorzien. In de gebruikelijke procedure wordt de Commissie bij uitvoeringsonderhandelingen bijgestaan door een comité waarin alle 27 lidstaten zijn vertegenwoordigd. In het onderhavige voorstel wordt bij een aantal uitvoeringshandelingen door de Commissie echter ook voorgesteld, als afwijking van de gebruikelijke procedure, de betrokkenheid van het comité uit te sluiten.

2. Samenvatting BNC-fiche

• *Korte inhoud voorstel*

Naar aanleiding van de lage prijzen van melk in 2008/2009 is een groep op hoog niveau voor melk (hierna te noemen HLG zuivel) opgericht die aanbevelingen heeft opgesteld aan de Commissie om de positie van de melkveehouders in de zuivelketen te versterken en de markt transparanter en stabielier maken. De Commissie geeft met dit voorstel gehoor aan de eerste drie aanbevelingen van de HLG zuivel.

Het voorstel omhelst in hoofdlijnen:

- 1) de (verplichte) erkenning door de lidstaten van producentenorganisaties (POs) in de melkveehouderij, die met de zuivelverwerkers mogen onderhandelen over de contractvoorwaarden voor melklevering, waaronder de melkprijs, indien daarom bij een lidstaat wordt verzocht;

2) de mogelijkheid (geen verplichting) voor de lidstaten interbrancheorganisaties te erkennen;
3) de mogelijkheid voor de lidstaten om melkveehouders en hun afnemers te verplichten schriftelijke overeenkomsten te sluiten; in het geval lidstaten deze verplichting opleggen, zijn leden van coöperaties uitgezonderd indien de statuten van de coöperaties vergelijkbare waarborgen bieden.

Het eerste punt, het voorstel om de producentenorganisaties toestemming te verlenen om over de melkprijs te gaan onderhandelen, is het meest ingrijpend. Door het mededingingsbeleid van de EU en van de lidstaten is dat tot nu toe slechts in uiterst beperkte omstandigheden toegestaan in de landbouw. Een belangrijk uitgangspunt is dat prijsafspraken in een lidstaat nooit een effect mogen hebben op de handel met andere lidstaten. Dit voorstel zou, voor de periode tot 2020, dit uitgangspunt tijdelijk buiten werking stellen, maar naar het oordeel van de Commissie vormt het stellen van minimumnormen in het voorstel een manier om de goede werking van de interne markt en van de gemeenschappelijke marktordening toch te kunnen blijven verzekeren.

- *Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel*

Bevoegdheid: het betreft een gedeelde bevoegdheid.

Subsidiariteit: positief.

Proportionaliteit: deels positief, deels negatief.

- *Risico's / implicaties/ kansen*

Nederland zal er op aandringen dat de maatregel geen verstoring van de interne markt oplevert en dat de bestaande samenwerkingsverbanden in de zuivel niet worden ondermijnd.

- *Nederlandse positie en eventuele acties*

Nederland zal erop toezien dat de zuivelcoöperaties niet onder de verplichtingen tot het aangaan van contracten met producentenorganisaties vallen. Nederland is tegen de voorgestelde uitzondering van de mededingingsregels. Het is van mening dat dit haaks staat op de richting van de hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid waarin een marktgeoriënteerde benadering wordt bepleit. De Nederlandse inzet is voorts te voorkomen dat het nemen van maatregelen waaruit extra administratieve en controlelasten kunnen voortvloeien of die essentiële onderdelen betreffen, wordt overgelaten aan de Commissie zonder betrokkenheid van de lidstaten. Waar wel sprake is van gedelegeerde handelingen moet de duur van de bevoegdheid van de Commissie worden afgebakend.

3. Samenvatting voorstel

Naar aanleiding van de sterke daling van prijzen van melk en inkomens van de producenten in 2008-2009 is in oktober 2009 de HLG zuivel opgericht. Hierin waren alle 27 lidstaten vertegenwoordigd. De taak van de HLG was te komen tot een regelgevingskader voor de middellange en de lange termijn gericht op stabilisatie van de markt, de producenteninkomens en transparantie. De HLG heeft in juni 2010 een zevental aanbevelingen aan de Commissie gedaan. De Commissie geeft met dit voorstel gehoor aan de eerste drie aanbevelingen van de HLG. Andere aanbevelingen van de HLG zuivel zullen worden besproken in voorstellen die komen in het kader hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na 2013 en het kwaliteitspakket voor de landbouw, dat op 10 december 2010 is uitgebracht (document COM(2010)738).

Inhoud voorstel

- Producentenorganisaties mogen namens de individuele melkproducenten met zuivelverwerkers onderhandelen over de contractvoorwaarden. De maximumomvang van een producentenorganisatie is bepaald als maximaal percentage van de EU-productie (3,5%) en als maximaal percentage van de productie van een lidstaat (33%).
- Lidstaten kunnen besluiten dat elke leverantie van een melkproducent aan een zuivelverwerker gedekt moet worden door een schriftelijk contract. Onderwerpen die in

het contract aan de orde moeten komen zijn: prijs (vast of variabel afhankelijk van in het contract genoemde factoren), volume en tijdstip van levering en de duur van het contract (kan van onbepaalde duur zijn met opzegtermijnen). Partijen zullen vrijelijk over de inhoud van de contracten kunnen onderhandelen. De verplichting van contracten geldt niet voor coöperaties waarvan de producent lid is en waarvan de statuten de in contracten vereiste bepalingen bevatten.

- Lidstaten krijgen de mogelijkheid om ook in de zuivelsector interbrancheorganisaties te erkennen (vergelijkbaar met de groente- en fruitsector). Dit zijn organisaties die kunnen worden opgericht op initiatief van en zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van ketenpartijen (productie, verwerking, handel). Zij kunnen zich bezighouden met onder meer verbeteren van de kennis over en de transparantie van productie en de markt, inclusief statistische gegevens, marktonderzoek, opstellen van standaardcontracten, informatievoorziening en onderzoek naar betere afstemming van aanbod en vraag, terugdringing van het gebruik van diergeneesmiddelen, ontwikkeling van methoden voor kwaliteitsverbetering en stimuleren van biologische en geïntegreerde landbouw.

Bovengenoemde maatregelen zouden van kracht zijn tot 30 juni 2020 en zullen geëvalueerd worden op basis van in juni 2014 en december 2018 te verschijnen rapporten van de Commissie. Tenslotte worden de bevoegdheden van de Commissie tot het treffen van nadere voorzieningen in de vorm van uitvoeringshandelingen of delegatie in lijn gebracht met het Verdrag van Lissabon.

- *Impact assessment Commissie:*
Niet opgesteld.

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) *Bevoegdheid:* het voorstel is gebaseerd op de artikelen 42 en 43 van het VWEU, de uitvoering van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Het betreft een gedeelde bevoegdheid. Volgens Nederland is dit de juiste rechtsbasis.

b) *Functionele toets:*

- *Subsidiariteit:* positief.
- *Proportionaliteit:* deels positief, deels negatief.
- *Onderbouwing:* indien producentenorganisaties worden opgericht in een lidstaat of in meerdere lidstaten is een gelijk speelveld van belang en een uniforme EU-regelgeving een vereiste. De subsidiariteit is derhalve positief.

Om versterking van de positie van melkveehouders in de zuivelketen te bereiken en de markt stabiel en transparanter te maken, hoeven geen aanvullende administratieve lasten opgelegd te worden voor kopers van melk (via de voorgestelde maandelijkse verstrekking van gegevens over de melkleveranties). Punt van aandacht blijft de mogelijke verstoring van de interne markt via prijsafspraken, hetgeen een disproportioneel gevolg van de maatregelen zou kunnen blijken. Om deze redenen is het proportionaliteitsoordeel deels negatief.

c) *Nederlands oordeel:* Het voorstel is gebaseerd op aanbevelingen van de HLG zuivel in vervolg op de grote prijsstommelingen in melkprijzen in 2008. Aanbevelingen van de HLG zuivel worden deels in dit voorstel tot realisatie gebracht, deels via de hervorming van het GLB-pakket na 2013 (voorstellen in 2011) en het kwaliteitspakket voor de landbouw. Het is opportuun dat de Europese Commissie op dit moment met dit voorstel komt.

5. Implicaties financieel

a) Consequenties EU-begroting

De financiële consequenties voor het oprichten en ondersteunen van producentenorganisaties is opgenomen in het voorstel voor de aanpassing van de Plattelandsverordening COM(2010)537. Hierin is aangegeven dat de de bestaande bepaling van de Plattelandsverordening op grond waarvan alle sectoren in de nieuwe lidstaten voor de oprichting en administratieve werking van producentengroeperingen aanspraak kan maken op steun, wordt uitgebreid naar de oude lidstaten(EU-15). Dit in vervolg op de mededeling van de Commissie over een beter werkende voedselvoorzieningsketen in Europa en in reactie op de aanbevelingen van de HLG zuivel. De steunmogelijkheden mogen niet cumuleren met de reeds bestaande voorzieningen voor producentengroeperingen in de sector groenten en fruit in de artikelen 103 ter tot en met 103 octies van de integrale GMO-verordening, Verordening (EG) nr. 1234/2007.

b) Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/ of decentrale overheden

Er is nog geen indicatie te geven van de mate waarin gebruik zal worden gemaakt van de mogelijkheden om producentenorganisaties op te richten en welke inzet daartoe van de overheid noodzakelijk is. In Nederland is meer dan tachtig procent van de melkveehouders lid van een zuivelcoöperatie. De verwachting is dan ook dat er weinig of niet gebruik zal worden gemaakt van de mogelijkheden tot producentenorganisaties. Er rust daarnaast ook geen verplichting op lidstaten om interbrancheorganisaties op te richten voor de zuivel. Er worden dan ook geen specifieke financiële consequenties verwacht en/of problemen met de handhaafbaarheid.

c) Financiële consequenties (incl. personele) voor bedrijfsleven en burger N.v.t.

d) Administratieve lasten voor rijksoverheid, decentrale overheden

Zie eveneens 5b. Onvoorziene stijgingen van de administratieve lasten dienen te worden gecompenseerd door het beleidsverantwoordelijke departement, waarbij compensaties zoveel mogelijk dienen te geschieden binnen het domein waarin de tegenvaller plaatsvindt.

e) Administratieve lasten voor bedrijfsleven en burger

Kopers van rauwe melk worden verplicht maandelijks aan de nationale autoriteit te melden hoeveel melk aan hen is geleverd. Thans is deze verplichting ook geregeld in het kader van de melkquota/superheffing. De noodzaak hiertoe vervalt met het afschaffen van de melkquota en de in onderhavige verordening opgenomen verplichting is derhalve aan te merken als een stijging van de administratieve lasten op termijn. De Commissie zou op andere – voor het bedrijfsleven minder belastende - wijze gegevens kunnen verzamelen over de hoeveelheden geproduceerde rauwe melk.

6. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid

Verzoeken tot erkenning van producentenorganisaties en interbrancheorganisaties aan een lidstaat, indien van toepassing, vereist aanpassing van de regelgeving. Bestuursbevoegdheden dienen te worden toegedeeld en administratieve eisen dienen te worden vastgesteld.

b) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. Haalbaarheid

Er wordt nog geen datum van inwerkingtreding genoemd. De Commissie streeft naar inwerkingtreding in 2012, maar besluitvorming zou vertraagd kunnen worden door de comitologiebepalingen in het voorstel. Bij de bepaling van de inwerkingtredingdatum heeft Nederland de voorkeur dat de voor Nederlandse vaste verandermomenten, namelijk 1 januari

of 1 juni, worden gevolgd. De Europese Commissie heeft aangegeven te willen gaan werken met vaste verandermomenten.

c) *Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling*

Maatregelen blijven van kracht tot 2020. In 2014 en 2018 vinden evaluaties plaats.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

a) *Uitvoerbaarheid*

De erkenning van Producentenorganisaties en interbrancheorganisaties in de zuivel zal door de rijksoverheid of het Productschap worden uitgevoerd. De verwachting is dat er weinig of geen gebruik zal worden gemaakt van deze mogelijkheden.

b) *Handhaafbaarheid*

De verwachting is dat er weinig of geen gebruik zal worden gemaakt van deze mogelijkheden.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

De voorstellen beogen de positie van de melkveehouders binnen de EU te versterken en bij te dragen aan de stabilisatie van de zuivelmarkt. Daarmee hebben de maatregelen geen rechtstreekse invloed op de handel met ontwikkelingslanden.

9. Nederlandse positie (belangen en eerste algemene standpunt)

Nederland is een belangrijke producent van zuivel. Meer dan 60% van de productie wordt geëxporteerd (40% gaat naar EU-lidstaten en 20% naar de wereldmarkt).

Van de Nederlandse melkveehouders is meer dan 80% lid van een zuivelcoöperatie. Daarom moet worden vermeden dat deze coöperaties onder de nieuwe verplichtingen van contracten gaan vallen. Nederland is geen "vragende partij" van de aanpassing van de voorgestelde regelgeving (het vormt onderdeel van het totaalpakket aan voorstellen van de HLG zuivel) en zal geen gebruik maken van de mogelijkheid om contracten verplicht te stellen en is tegen de voorgestelde uitzonderingspositie van de zuivel in het mededingingsrecht. Het voorstel om de producentenorganisaties toestemming te verlenen om over de melkprijs te gaan onderhandelen, is het meest ingrijpend. In verband met het mededingingsbeleid van de EU en van de lidstaten is dat tot nu toe slechts in uiterst beperkte omstandigheden toegestaan in de landbouw. Een belangrijke voorwaarde was tot nu toe dat de prijsafspraken in een lidstaat nooit een effect mochten hebben op de handel met andere lidstaten. Met deze voorwaarde wordt hier gebroken. Daarmee ontstaat het gevaar van mogelijke precedentwerking.

Daarnaast is de Nederlandse inzet te voorkomen dat het nemen van maatregelen waaruit extra administratieve en controlelasten kunnen voortvloeien of die essentiële onderdelen betreffen, wordt overgelaten aan de Commissie. Waar wel sprake is van gedelegeerde handelingen moet de duur van de bevoegdheid van de Commissie worden afgebakend.

Nederland is voorts van oordeel dat de lidstaten bij de vaststelling van de uitvoeringshandelingen moeten zijn betrokken via een comité en is derhalve tegen het voorstel om het comité bij een aantal uitvoeringshandelingen uit te sluiten. Daarnaast is Nederland kritisch over het aantal bepalingen waarbij handelingen worden gedelegeerd aan de Commissie. Het gaat daarbij met name over die onderdelen die worden gedelegeerd aan de Commissie waaruit extra administratieve en controlelasten voor de lidstaten kunnen voortvloeien. Waar wel sprake is van gedelegeerde handelingen moet de duur van de bevoegdheid van de Commissie worden afgebakend.

Fiche 2: Verordening inzake kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten

1. Algemene gegevens

Titel voorstel

Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten.

Dit voorstel vormt onderdeel van het 'Kwaliteitspakket' van de Europese Commissie. Het kwaliteitspakket bestaat naast dit voorstel nog uit:

- een voorstel voor de wijziging van Verordening 1234/2007 inzake handelsnormen voor landbouwproducten (COM 2010-738); hiervoor is een apart BNC-fiche opgesteld dat moet worden gezien in samenhang met het onderhavige fiche;
- richtsnoeren voor de ontwikkeling en toepassing van certificeringschema's voor landbouwproducten en levensmiddelen;
- richtsnoeren voor de etikettering van levensmiddelen die gebruik maken van beschermde oorsprongsbenamingen en beschermde geografische aanduidingen als ingrediënten.

Datum Commissiedocument

10 december 2010

Nr. Commissiedocument

COM(2010)733 definitief

Prelex

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_print.cfm?CL=fr&DosID=199971

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact assessment Board

De *impact assessments* van de Commissie over onderhavig voorstel hebben geen referentienummer maar zijn beschikbaar via:

http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/quality-package-2010/ia-gi_en.pdf

en http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/quality-package-2010/ia-tsg_en.pdf

Behandelingstraject Raad

Het voorstel is gepresenteerd in de Landbouw- en Visserijraad van 13 december 2010 en wordt verder behandeld in Raadswerkgroep kwaliteit levensmiddelen (biologische landbouw, geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen, specificiteitscertificering), het CSA (Speciaal Landbouwcomité) en in de Landbouw- en Visserijraad.

De beide richtsnoeren zijn gericht tot marktdeelnemers en reeds vastgesteld door de Commissie. De richtsnoeren zijn in werking getreden op de dag van publicatie van het Kwaliteitspakket (10 december 2010).

Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

Rechtsbasis, stemwijze Raad, rol Europees Parlement en comitologie

a) Rechtsbasis

Art. 43 lid 2 en art. 118 lid 1 VWEU.

b) Stemwijze Raad en rol Europees Parlement

Gewone wetgevingsprocedure. De Raad besluit met gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Het Europees Parlement heeft medebeslissingsrecht.

c) *Delegatie en/of comitologie*

Het voorstel bevat veel bepalingen waarin bevoegdheden tot het treffen van nadere voorzieningen via delegatie (o.g.v. art. 290 VWEU) worden overgedragen aan de Europese Commissie en weinig bepalingen waarin bevoegdheden via uitvoeringshandelingen worden overgedragen (o.g.v. artikel 291 VWEU). Bij delegatie hebben de lidstaten met name achteraf controle op de uitoefening van gedelegeerde handelingen door de Commissie. Bij uitvoeringshandelingen (of "comitologie") daarentegen, kunnen de Lidstaten via de weg van comités vooraf controle uitoefenen op de vaststelling door de Commissie van uitvoeringshandelingen. Met het voorstel wordt één Agricultural Product Quality Committee ingesteld dat in de plaats komt van de huidige twee regelgevende comités voor beschermde oorsprongsbenamingen en geografische aanduidingen enerzijds en gegarandeerde traditionele specialiteiten anderzijds. Het Commissievoorstel is gelanceerd tijdens het lopende Europese wetgevingstraject voor de nieuwe Comitologieverordening, die het thans bestaande comitologiebesluit zal vervangen. Dit Europese wetgevingstraject is inmiddels afgerond en de nieuwe Comitologieverordening treedt in werking op 1 maart a.s. Deze verordening kent twee comitéprocedures: de adviesprocedure en de onderzoeksprocedure. Uit het voorstel van de Commissie valt op te maken, dat het Agricultural Product Quality Committee betrokken zal zijn bij de controle op uitvoeringshandelingen van de Commissie volgens de onderzoeksprocedure, conform artikel 5 van de nieuwe Comitologieverordening. Deze procedure waarborgt de meeste controle voor de lidstaten op uitvoeringshandelingen van de Commissie. Wel wordt in het onderhavige door de Commissie voorgesteld om diverse uitvoeringshandelingen, in afwijking van de gebruikelijke werkwijze, door de Commissie te laten vaststellen zonder assistentie van het comité.

2. Samenvatting BNC-fiche

Korte inhoud voorstel

In het voorstel worden bepalingen uit huidige Raadsverordeningen op het vlak van de kwaliteit van landbouwproducten duidelijker geredigeerd, gedeeltelijk gewijzigd en samengevoegd.

Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits-en proportionaliteitsoordeel

Het betreft een gedeelde bevoegdheid. Subsidiariteit en proportionaliteit worden positief beoordeeld.

Risico's/implicaties/kansen

Nederland steunt het streven naar vereenvoudiging en harmonisatie van het kwaliteitsbeleid. De behandeltermijn voor de Europese Commissie voor nieuwe aanvragen voor beschermde oorsprongsbenamingen, beschermde geografische aanduidingen en gegarandeerde traditionele specialiteiten worden verkort en daardoor worden nieuwe aanvragen versneld behandeld. Ook Nederlandse aanvragers hebben zo eerder duidelijkheid.

Nederlandse positie en eventuele acties

Nederland is kritisch ten aanzien van bepaalde aspecten van het voorstel. Nederland vraagt zich af of met de beperking van het systeem van Gegarandeerde Traditionele specialiteiten tot verwerkte producten en het oprekken van de definitie van 'traditioneel' van vijftientig naar vijftig jaar de populariteit van dit systeem toeneemt zoals de Commissie beoogt. Nederland vindt het van belang dat effectief gebruik gemaakt kan worden van de bezwaarprocedure (waarmee rechtspersonen in lidstaten of derde landen bezwaren kunnen maken tegen bescherming van bepaalde namen). Het is de vraag of dat kan met het verkorten van de bezwaartermijn van zes naar twee maanden. Een goede tussenweg zou vier maanden kunnen zijn. De Nederlandse inzet is er verder op gericht ervoor te waken dat er extra administratieve en controlelasten kunnen voortvloeien uit bijvoorbeeld de delegatie van bepaalde bevoegdheden aan de Commissie of de vaststelling van de

Commissie van uitvoeringshandelingen zonder betrokkenheid van het comité.

3. Samenvatting voorstel

Inhoud voorstel

Kwaliteitsbeleid voor landbouwproducten maakt deel uit van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Het draagt bij aan de verhoging van het concurrentievermogen en de diversiteit van landbouwactiviteiten in plattelandsgebieden. Voorts sluit het aan op beleid inzake bescherming en voorlichting aan de consument. In vervolg op een evaluatie van het sinds de jaren negentig in werking zijnde EU-kwaliteitsbeleid en de reacties op het Groenboek (COM(2008) 641) en mededeling over kwaliteitsbeleid voor landbouwproducten (COM(2009) 234) heeft de Commissie nu het "kwaliteitspakket" uitgebracht, waar dit voorstel onderdeel van uitmaakt.

Met het voorstel beoogt de Commissie producenten te voorzien van instrumenten om productkenmerken te communiceren aan de handel en consumenten en producenten te beschermen tegen oneerlijke handelspraktijken. Instrumenten zijn in dit verband: beschermde oorsprongsbenamingen, beschermde geografische aanduidingen en gegarandeerde traditionele specialiteiten alsmede handelsnormen, waaronder facultatieve kwaliteitsvermeldingen. De meeste instrumenten bestaan al op EU-niveau. Wel worden deze in het voorstel beter, eenvoudiger en coherenter vormgegeven.

In het voorstel worden:

- bepalingen inzake beschermde oorsprongsbenamingen en beschermde geografische aanduidingen voor landbouwproducten en levensmiddelen (onder deze verordening zijn onlangs de kazen Gouda Holland en Edam Holland beschermd) samengevoegd met bepalingen over gegarandeerde traditionele specialiteiten (onder deze verordening is Boerenkaas beschermd); bepalingen worden duidelijker geredigeerd, gedeeltelijk gewijzigd en bestaande verordeningen 509/2006 en 510/2006 worden ingetrokken;
- reeds bestaande bepalingen toegevoegd over facultatieve kwaliteitsvermeldingen;
- 'gemeenschappelijke' bepalingen inzake controles, soortnamen, eerder in gebruik zijnde benamingen, aanduidingen en logo's en de rol van producenten en de aanvraagprocedure in de verordening ondergebracht;

Voorts worden de huidige twee regelgevende comités samengevoegd in een nieuw comité (Agricultural Quality Policy Committee) en wordt de behandeltermijn voor nieuwe aanvragen bij de Europese Commissie verkort. Het systeem van Gegarandeerde Traditionele specialiteiten wordt beperkt tot verwerkte producten en de definitie van traditioneel wordt opgerekt van vijftieng naar vijftig jaar. De bezwaartermijn gaat van zes naar twee maanden en de consultatieperiode van zes naar drie maanden. Voorts wordt de relatie geregeld tussen beschermde oorsprongsbenamingen en beschermde geografische aanduidingen enerzijds en andere eerder gevestigde (intellectuele eigendoms)rechten zoals handelsmerken, anderzijds. Tevens wordt duidelijk gemaakt dat ook in het distributiekanaal controles moeten plaatsvinden op het juiste gebruik van de beschermde aanduidingen en bijbehorende EU-symbolen.

Impact assessment Commissie

Uit raadpleging van belanghebbenden (naar aanleiding van onder andere het Groenboek kwaliteit landbouwproducten van oktober 2008 en een eerdere mededeling) volgt dat voor de kwaliteitsregelingen (beschermde geografische aanduidingen en beschermde oorsprongs aanduidingen) een communautair systeem vanuit het oogpunt van effectiviteit sterk de voorkeur heeft boven (private of publieke) zelfregulering, collectieve handelsmerken, het weglaten van regelgeving en andere alternatieven (zoals een notificatiesysteem). Bescherming van voedselbenamingen als gegarandeerde traditionele specialiteit (Serranoham, Boerenkaas) kan volgens de impactanalyse alleen effectief plaatsvinden op EU-niveau.

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) Bevoegdheid:

De EU is bevoegd om tot maatregelen te komen gebaseerd op artikel 43 VWEU (de uitvoering van het gemeenschappelijk landbouwbeleid) en artikel 118 VWEU (bescherming intellectueel eigendomsrechten). Het betreft hier een gedeelde bevoegdheid (artikel 4, lid 2 onder a en d VWEU). Volgens Nederland is dit de juiste rechtsbasis.

a) Functionele toets:

- *Subsidiariteit:* Positief
- *Proportionaliteit:* Positief.
- *Onderbouwing:*

De Commissie stelt dat met de bescherming van benamingen van landbouwproducten en levensmiddelen als beschermde geografische aanduidingen, beschermde oorsprongsaanduidingen en gegarandeerde traditionele specialiteiten bescherming tegen misbruik van de reputatie van deze producten in de gehele EU wordt beoogd.

De bescherming zou minder effectief zijn als in lidstaten afzonderlijke regels kunnen gelden. Deze kunnen de interne handel bemoeilijken, leiden tot oneerlijke concurrentie en misleiding van de consument. Bescherming is het meest effectief op EU-niveau.

Het voorstel betreft voorts hoofdzakelijk een samenvoeging en aanpassing van reeds bestaande communautaire bepalingen uit de huidige verordeningen in één nieuwe verordening en in mindere mate nieuwe regelgeving. Om deze redenen wordt de subsidiariteit als positief beoordeeld.

De proportionaliteit wordt eveneens positief beoordeeld. Er is gekozen voor een verordening als instrument. Nederland acht deze keuze proportioneel, omdat op deze wijze de regels op dezelfde wijze worden toegepast en toegankelijk zijn voor belanghebbenden. De bepalingen in de verordening staan in verhouding tot het doel van de verordening om bepaalde benamingen van landbouwproducten en levensmiddelen te beschermen.

c) Nederlands oordeel over politieke opportuniteit:

Het Kwaliteitspakket waarvan het voorstel deel uitmaakt draagt bij aan verscheidene thema's die in de recent verschenen mededeling over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) post-2013 zijn aangemerkt als belangrijke uitdagingen voor het toekomstige Europees landbouwbeleid: behoud van de diversiteit van de landbouwactiviteiten op het platteland en versterking van de concurrentiekracht. Het stimuleren van kwaliteitsproducten en het creëren van toegevoegde waarde door hoge kwaliteit is daarbij belangrijk. Gezien de onderlinge samenhang tussen de voorstellen die deel uitmaken van het kwaliteitspakket en de relatie met de mededeling over het GLB post-2013 is een behandeling van dit voorstel parallel aan een behandeling van de overige GLB-voorstellen evident.

5. Implicaties financieel

a) Consequenties EU-begroting

Volgens de Commissie hebben de kwaliteitsregelingen geen gevolgen voor de EU-begroting. Wel ziet de Commissie voor zichzelf een rol als het gaat om de bescherming van de EU-logo's en aanduidingen, in het bijzonder in derde landen, waarvoor middelen noodzakelijk zijn (110.000 euro in 2012 en jaarlijks 150.000 euro vanaf 2013). Voor een effectieve bescherming hiervan wil de Commissie aanspraak kunnen doen op budget voor plattelandsontwikkelingsuitgaven uit het Europese Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling. Nederland van mening is dat de financiële middelen gevonden dienen te worden binnen de bestaande financiële kaders van de EU-begroting.

b) *Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/ of decentrale overheden*

De implementatie van de voorstellen en de handhaving brengen geen extra financiële en personele gevolgen met zich mee voor de rijksoverheid of de decentrale overheden. De voorstellen borduren namelijk voort op reeds bestaande regelgeving inzake beschermde oorsprongsbenamingen, beschermde geografische aanduidingen en gegarandeerde traditionele specialiteiten die in Nederland al sinds de jaren negentig grotendeels is geïmplementeerd in de landbouwkwaliteitswet, de landbouwkwaliteitsregeling 2007 en het landbouwkwaliteitsbesluit 2007.

Financiële baten: De totale omzet in de EU voor beschermde oorsprongsbenamingen en beschermde geografische aanduidingen is volgens gegevens van de Commissie naar schatting 21 miljard euro per jaar. Producten beschermd via de kwaliteitsregelingen kunnen tot extra inkomsten leiden ten opzicht van reguliere producten. Deze inkomsten komen deels terecht bij de producenten en deels bij de tussenhandel of retail en via BT- afdracht ook bij de overheid. Via een betere bescherming van benamingen als gevolg van dit voorstel zal aanvullende toegevoegde waarde kunnen worden gecreëerd ten opzichte van de bestaande situatie, maar de mate waarin is moeilijk kwantificeerbaar en afhankelijk van het effect van de maatregelen, de aanvragen en de omvang van het product(volume).

c) *Financiële consequenties (incl. personele) voor bedrijfsleven en burger*

Er zijn geen specifieke financiële consequenties voor het bedrijfsleven en de burger als gevolg van dit voorstel, aangezien dit voortbouwt op de reeds bestaande regelgeving omtrent beschermde benamingen. Het bedrijfsleven kan zelf kiezen om bepaalde producten te laten beschermen als deze aan de voorwaarden voldoen en een afweging daarbij maken van te verwachten toename in opbrengsten. De burger betaalt alleen extra voor beschermde producten als hij ervoor kiest deze te kopen in plaats van vergelijkbare producten zonder deze bescherming.

d) *Administratieve lasten voor rijksoverheid, decentrale overheden*

De implementatie van de voorstellen en de handhaving brengen niet minder of extra administratieve lasten met zich mee voor de rijksoverheid of de decentrale overheden. De voorstellen bouwen namelijk voort op reeds bestaande regelgeving.

e) *Administratieve lasten voor bedrijfsleven en burger*

De implementatie van de voorstellen en de handhaving brengen niet minder of extra financiële en personele gevolgen met zich mee voor bedrijfsleven of burger. De voorstellen bouwen voort op bestaande regelgeving omtrent beschermde benamingen. Zie ook 5 c)

6. Implicaties juridisch

a) *Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid*

Het voorstel bevat geen strafrechtelijke bepalingen en leidt slechts tot geringe wijzigingen in de nationale regelgeving. Daarbij moet worden gedacht aan de procedurele bepalingen betreffende aanvragen voor beschermde oorsprongsbenamingen, beschermde geografische aanduidingen en gegarandeerde traditionele specialiteiten en de verwijzingen naar de Europese regelgeving (met name in het Landbouwkwaliteitsbesluit 2007).

Voorgestelde datum inwerkingtreding

De verordening treedt in werking twintig dagen na publicatie in het Publicatieblad van de EU. Deze termijn is erg kort met het oog op de benodigde aanpassing van de nationale regelgeving (met name het Landbouwkwaliteitsbesluit 2007).

b) *Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling*

N.v.t.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

a) *Uitvoerbaarheid*

N.v.t.

b) *Handhaafbaarheid*

N.v.t.

De voorstellen leiden niet tot de aanwijzing van andere dan de reeds aangewezen controleinstanties (COKZ en nVWA) en hebben geen consequenties voor de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

OS-landen kunnen – op basis van vrijwilligheid – ook gebruik maken van het systeem van beschermde oorsprongsbenamingen, beschermde geografische aanduidingen of gegarandeerde traditionele specialiteiten en ook hun voedselbenamingen beschermen of bezwaar indienen tegen nieuwe aanvragen. Zo heeft Colombia een beschermde geografische aanduiding voor 'Café de Colombia'. Een benaming waarvoor bescherming wordt aangevraagd moet echter al wel in het land van oorsprong zijn beschermd. De vraag is of ontwikkelingslanden hierdoor kunnen profiteren van dit systeem. Het is van belang dat ook ontwikkelingslanden effectief gebruik kunnen maken van de bezwaarmogelijkheden bij nieuwe aanvragen. Het is daarom niet wenselijk de termijn voor bezwaar te verkorten van zes naar twee maanden zoals de Commissie voorstelt. Benamingen die binnen de EU beschermd zijn, mogen niet meer vrij gebruikt worden, dit geldt voor alle landen.

9. Nederlandse positie (belangen en eerste algemene standpunt)

- Nederland waardeert de inspanningen van de Commissie ten behoeve van een coherent landbouwkwaliteitsbeleid gericht op het ondersteunen van producenten bij het beter communiceren over de kwaliteit en kenmerken van hun landbouwproducten. Een goede gegarandeerde kwaliteit kan een hogere toegevoegde waarde opleveren.
- Nederland mist de relatie met duurzaamheid en gezondheid als onderdeel van het bredere begrip "kwaliteit". Nederland heeft al in een vroeg stadium (rond het verschijnen van het Groenboek kwaliteit landbouwproducten in oktober 2008) bij de Commissie en andere EU-lidstaten bekendgemaakt dat deze onderwerpen samenhangen. Van de Nederlandse ambities op deze punten is in het kwaliteitspakket, en ook in onderhavig voorstel, weinig terug te zien. Dat ligt waarschijnlijk aan het uitgangspunt van de Commissie bij dit pakket: zij ziet het vooral als onderdeel van het GLB om invulling te geven aan het doel om landbouw in de hele EU te behouden en de concurrentiekracht van de landbouwsector te bevorderen.
- De Commissie heeft in het voorstel wel de aanbeveling van met name Nederland overgenomen om nu niet ook het, recent herziene, systeem van geografische aanduidingen voor wijn op te nemen in een nieuwe verordening. Ook heeft de Commissie duidelijkheid geschapen over de relatie tussen beschermde geografische aanduidingen en beschermde oorsprongsbenamingen enerzijds en de relatie met handelsmerken en soortnamen anderzijds. Hierover is Nederland positief.
- Nederland is voorstander van vereenvoudiging van de regelgeving en in het bijzonder het verkorten van registratieprocedures. Nederland juicht het dan ook toe dat verdere duidelijkheid is geschapen over de controles op het juiste gebruik van beschermde benamingen in onder andere het distributiekanaal.
- Nederland is echter geen voorstander van het verkorten van de bezwaartermijn (waarmee rechtspersonen in lidstaten of derde landen bezwaren kunnen maken tegen bescherming van

bepaalde namen) van zes naar twee maanden aangezien dit ten koste kan gaan van een effectieve belangenbehartiging via bezwaarprocedures.

- Nederland is bezorgd over de opvatting van de Europese Commissie ten aanzien van de reikwijdte van haar uitvoeringsbevoegdheden via delegatie en de vaststelling van uitvoeringsbepalingen zonder betrokkenheid van het comité. Het streven naar harmonisering van EU-normen moet in evenwicht blijven met de uitvoeringslasten voor producenten en lidstaten. Een grotere rol voor de lidstaten bij de besluitvorming over EU-normen met gevolgen voor de uitvoering is daarom wenselijk op gebieden waar risico's liggen voor extra bureaucratie en uitvoeringslasten voor bedrijfsleven en overheid.
- Nederland is van mening dat het waarborgen van de kwaliteit van landbouwproducten gepaard moet gaan met een duidelijke en voor de consument begrijpelijke informatievoorziening over deze kwaliteiten. Het is teleurstellend dat de Commissie niet inzet op het vergroten van de kennis over beschermde aanduidingen en EU-logo's onder consumenten.
- Nederland heeft vraagtekens bij de beperking van de Gegarandeerde Traditionele Specialiteiten tot verwerkte producten en het oprekken van de definitie van vijftientig naar vijftig jaar. De geringe populariteit van dit systeem zal hierdoor nauwelijks toenemen, terwijl dit een doelstelling is van de Commissie. Nederland heeft derhalve een voorkeur om dit op vijftientig jaar te houden.

Fiche 3: Verordening inzake handelsnormen landbouw

1. Algemene gegevens

Titel voorstel

Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad wat de handelsnormen betreft

Dit voorstel vormt onderdeel van het 'Kwaliteitspakket' van de Europese Commissie. Het kwaliteitspakket bestaat naast dit voorstel nog uit:

- voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten (COM(2010)733 definitief); hiervoor is een apart BNC-fiche opgesteld dat moet worden gezien in samenhang met het onderhavige fiche;
- richtsnoeren voor de ontwikkeling en toepassing van certificeringschema's voor landbouwproducten en levensmiddelen; en
- richtsnoeren voor de etikettering van levensmiddelen die gebruik maken van beschermde oorsprongsbenamingen en beschermde geografische aanduidingen als ingrediënten.

Datum Commissiedocument

10 december 2010

Nr. Commissiedocument

COM(2010)738 definitief

Prelex

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=en&DosId=199972

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact assessment Board

Niet opgesteld voor het onderhavige voorstel. Wel is evaluatie van de regelgeving inzake handelsnormen onderdeel van de algemene effectbeoordeling die is opgesteld in het kader van de mededeling Kwaliteitsbeleid ten aanzien van landbouwproducten in 2009: effectbeoordeling Commissie: SEC(2009)670 en SEC(2009)671 (samenvatting), opinie Impact Assessment Board: SEC(2009)672.

Behandelingstraject Raad

Het voorstel is gepresenteerd in de Landbouw- en Visserijraad van 13 december 2010 en wordt verder behandeld in Raadswerkgroep Horizontale Vraagstukken en in de Landbouw- en Visserijraad.

Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

Rechtsbasis, stemwijze Raad, rol Europees Parlement en comitologie

a) Rechtsbasis

Art. 43 lid 2 VWEU

b) Stemwijze Raad en rol Europees Parlement

Gewone wetgevingsprocedure. De Raad besluit met gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Het Europees Parlement heeft medebeslissingsrecht.

c) Delegatie en/of comitologie

Het voorstel voorziet in een uitbreiding van de bevoegdheden van de Commissie ten aanzien van de handelsnormen. Door de Commissie wordt voorgesteld om, in het kader van het proces van aanpassing aan het Verdrag van Lissabon, het vaststellen, wijzigen en aanvullen van handelsnormen voor alle sectoren aan te merken als gedelegeerde handelingen. Ditzelfde wordt voorgesteld voor het vaststellen van de voorwaarden waaronder derogatie kan worden verleend aan producten afkomstig uit derde landen. Voor de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon lag deze bevoegdheid voor de meeste sectoren bij de Raad. De Commissie had enkel de bevoegdheid tot het vaststellen van maatregelen die nodig zijn voor de correcte toepassing van de handelsnormen door de lidstaten. Het voorstel voorziet in een overdracht van de gedelegeerde bevoegdheid voor onbepaalde duur.

Daarnaast wordt voorgesteld om via uitvoeringshandelingen (dus via de weg van "comitologie") nadere voorzieningen te treffen voor de uniforme implementatie (uitvoering) van de handelsnormen. In dat geval wordt de Commissie gecontroleerd door een comité bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en vindt er vooral controle vooraf plaats. Ten tijde van het lanceren van het voorstel was het Europese wetgevingstraject voor de nieuwe Comitologieverordening nog in gang. Het is daarom op grond van het voorstel niet zonder meer duidelijk, volgens welke procedure dit comité betrokken zal zijn bij het aannemen van uitvoeringshandelingen door de Commissie. Het lijkt erop dat betrokkenheid van dit comité zal verlopen via de onderzoeksprocedure conform artikel 5 van de nieuwe Comitologieverordening. Deze procedure waarborgt de meeste controle van de lidstaten op uitvoeringshandelingen van de Commissie. De nieuwe Comitologieverordening treedt in werking op 1 maart 2011.

3. Samenvatting BNC-fiche

Korte inhoud voorstel

Het voorstel, dat onderdeel uitmaakt van het "Kwaliteitspakket" van de Europese Commissie, betreft een wijziging van een bestaande verordening. Het bevat de volgende elementen:

- de structuur van het onderdeel in de verordening over de handelsnormen wordt aangepast;
- er wordt een algemene handelsnorm ingevoerd voor producten bestemd voor menselijke consumptie en aangeboden in de retail die niet aan specifieke handelsnormen moeten voldoen; daarbij wordt een koppeling gemaakt met de vrijwillige internationale normen;
- aan de lijst van reeds bestaande specifieke handelsnormen wordt een verplichte aanduiding van de "ligging van het landbouwbedrijf" (*place of farming*) toegevoegd; invoering van deze verplichte herkomstetikettering in de diverse sectoren zal plaatsvinden na passende effectbeoordelingen per sector, te beginnen bij de zuivelsector;
- de bestaande facultatieve kwaliteitsvermeldingen worden uit de Integrale Gemeenschappelijke Marktordening (GMO)-verordening geplaatst en overgeheveld naar de voorgestelde nieuwe verordening kwaliteitsregelingen landbouwproducten (COM 2010-733);
- de bevoegdheden van de Commissie tot het treffen van nadere voorzieningen in de vorm van uitvoeringshandelingen of gedelegeerde handelingen worden aangepast aan het Verdrag van Lissabon.

Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

Het betreft een gedeelde bevoegdheid. Subsidiariteit wordt positief beoordeeld, proportionaliteit deels positief, deels negatief.

Risico's/implicaties/kansen

Nederland steunt het streven naar vereenvoudiging en harmonisatie van het kwaliteitsbeleid. De voorgestelde wijzigingen leiden tot grotere flexibiliteit van de Commissie om de EU-handelsnormen aan de marktontwikkelingen aan te passen en te harmoniseren. Tegelijkertijd brengt het voorstel echter ook risico's van grote lastenverzwaring met zich mee en is de balans tussen harmonisatie en vereenvoudiging onvoldoende geborgd.

Nederlandse positie en eventuele acties

Nederland is kritisch ten aanzien van bepaalde aspecten van het onderhavige voorstel. Nederland is geen voorstander van de invoering van een algemene handelsnorm vanwege de toezichtslasten. Indien toch een algemene handelsnorm wordt ingevoerd, mag de koppeling met de internationale handelsnormen er niet toe leiden dat die, voor het bedrijfsleven vrijwillige, handelsnormen resulteren in controleverplichtingen voor de lidstaten. Nederland is verder gekant tegen een mogelijke verplichte herkomstetikettering, inclusief *place of farming*, in alle sectoren. Daarnaast is de Nederlandse inzet te voorkomen dat het nemen van maatregelen waaruit extra administratieve en controlelasten kunnen voortvloeien of die essentiële onderdelen betreffen, wordt overgelaten aan de Commissie via delegatie of wordt vastgesteld door de Commissie via uitvoeringshandelingen zonder betrokkenheid van het comité. Waar wel sprake is van gedelegeerde handelingen moet de duur van de bevoegdheid van de Commissie worden afgebakend.

4. Samenvatting voorstel

Inhoud voorstel

Het Kwaliteitsbeleid voor landbouwproducten maakt deel uit van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Het draagt bij aan de verhoging van het concurrentievermogen en de diversiteit van landbouwactiviteiten in plattelandsgebieden. Voorts sluit het aan op beleid inzake bescherming en voorlichting aan de consument. In vervolg op een evaluatie van het sinds de jaren negentig in werking zijnde EU-kwaliteitsbeleid en de reacties op het Groenboek (COM(2008)641) en de mededeling over kwaliteitsbeleid voor landbouwproducten (COM(2009)234) heeft de Commissie nu het "Kwaliteitspakket" uitgebracht waar dit voorstel onderdeel van uitmaakt.

Met dit voorstel beoogt de Commissie producenten te voorzien van instrumenten (handelsnormen) om productkenmerken te communiceren aan de handel en consumenten en producenten te beschermen tegen oneerlijke handelspraktijken.

Onder de Integrale Gemeenschappelijke Marktordening (GMO)-verordening zijn voor een aantal sectoren¹ specifieke handelsnormen² opgesteld. Alle producten waarvoor specifieke handelsnormen gelden, mogen in de EU alleen in de handel worden gebracht als zij aan deze handelsnormen voldoen. In de huidige verordening worden de handelsnormen per landbouwsector behandeld. Het voorstel wijzigt allereerst de structuur van dit onderdeel van de verordening door alle in de diverse sectoren bestaande handelsnormen samen te voegen en op te nemen in een aantal horizontale bepalingen. Deze bepalingen vormen de basis waarop de Commissie wijzigingen van en aanvullingen op de diverse handelsnormen zoals die nu in de verschillende sectoren worden gebruikt kan doorvoeren. De Commissie kan ook handelsnormen die nu in bepaalde sectoren worden gebruikt, in aangepaste vorm, in andere sectoren invoeren. Verder kan de Commissie voorwaarden voor vrijstelling van naleving van de specifieke EUnormen opstellen voor producten afkomstig uit derde landen waar vergelijkbare bepalingen van kracht zijn.

Naast de wijziging in de structuur voert het voorstel ook een aantal nieuwe elementen in. Zo wordt aan de lijst met bestaande specifieke handelsnormen de verplichte aanduiding van "de ligging van

¹ In het kader van Verordening 1234/2007 gaat het om de sectoren groenten en fruit (exclusief aardappelen), zuivel, eieren, rund- en kalfsvlees, pluimveevlees, suiker, smeerbare vetten, olijfolie en wijn. Voor de volgende productcategorieën zijn ook handelsnormen vastgelegd in overige communautaire regelgeving: cacao en chocoladeproducten, suiker (aanvullend), jams, gedistilleerde dranken, honing, vruchtensappen, koffie en rundvlees (ouder dan twaalf maanden).

² Specifieke handelsnormen betreffen onder andere productdefinities en handelsbenamingen (een product mag alleen als "melk" in de handel worden gebracht indien het aan bepaalde voorwaarden voldoet). Andere specifieke handelsnormen zijn bijvoorbeeld vereisten t.a.v. classificatiecriteria, conserveringsmethode, watergehalte, verpakkingen of oenologische praktijken.

het landbouwbedrijf" (*place of farming*)³ toegevoegd. Hiermee wordt de rechtsgrondslag gecreëerd om in alle sectoren deze nieuwe vorm van verplichte herkomstetikettering in te voeren. De Commissie zal als eerste kijken naar de zuivelsector. Ook wordt een algemene handelsnorm ingevoerd voor alle producten die niet al aan specifieke handelsnormen moeten voldoen⁴ voor zover bestemd voor menselijke consumptie en aangeboden in de retail. Alle producten waarvoor geen specifieke handelsnormen gelden mogen in de EU voortaan alleen in de handel worden gebracht als zij aan deze minimumeis van "deugdelijke handelskwaliteit" voldoen. Voor producten die voldoen aan de vrijwillige internationale handelsnormen van UNECE of Codex Alimentarius geldt dat deze worden beschouwd als zijnde in overeenstemming met de algemene handelsnorm. Verder worden de zogenaamde facultatieve kwaliteitsvermeldingen uit de verordening overgeheveld naar de nieuwe verordening kwaliteitsregelingen landbouwproducten (COM 2010) 733). Tenslotte worden de bevoegdheden van de Commissie tot het treffen van nadere voorzieningen in lijn gebracht met het Verdrag van Lissabon.

Impact assessment Commissie

Uit de impactanalyse uit 2009 volgt dat wijziging van het besluitvormingsproces over de EU-handelsnormen sterk de voorkeur heeft boven afschaffing van alle EU-handelsnormen. Hoewel afschaffing een grote vereenvoudiging zou betekenen, bestaat daarbij het risico dat uiteenlopende nationale handelsnormen kunnen ontstaan die de interne markt in gevaar brengen. De stakeholdersraadpleging gaf verder aan dat specifieke handelsnormen per sector of producten gehandhaafd dienen te worden en niet vervangen moeten worden door één algemene handelsnorm. De Commissie heeft geen impactanalyse uitgevoerd bij dit voorstel omdat t.a.v. de specifieke handelsnormen de huidige praktijk met dit voorstel niet onmiddellijk gewijzigd wordt. Nadere impactanalyses zullen worden uitgevoerd wanneer de Commissie in het kader van haar gedelegeerde bevoegdheden een concreet voorstel voor de specifieke handelsnormen overweegt. Als eerste zal een impactanalyse worden uitgevoerd voor de invoering van een verplichte etikettering van *place of farming* in de zuivelsector.

5. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) *Bevoegdheid:*

De EU is bevoegd om met maatregelen te komen gebaseerd op artikel 43 VWEU: de uitvoering van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Het betreft een gedeelde bevoegdheid (art. 4 lid 2 onder VWEU). Volgens Nederland is dit de juiste rechtsbasis.

b) *Functionele toets:*

- *Subsidiariteit:* positief
- *Proportionaliteit:* deels positief, deels negatief
- *Onderbouwing:*

De handelsnormen maken deel uit van de Gemeenschappelijke Marktordening. Het betreft hoofdzakelijk wijziging van de structuur en aanpassing van de bestaande bepalingen t.a.v. de handelsnormen in deze verordening en in mindere mate nieuwe regelgeving.

Het is wenselijk dat, voor zover publieke handelsnormen dienen te worden opgesteld, dit op communautair niveau plaatsvindt en plaats blijft vinden. Dit is van belang ten behoeve van eerlijke concurrentie en soepele marktwerking op de interne markt. Zonder vaststelling

³ Met de wettelijke basis voor de invoering van een verplichte etikettering van *place of farming* geeft de Commissie invulling aan één van de aanbeveling van de High Level Groep (HLG) Zuivel. Echter, waar de HLG zuivel de Commissie verzocht om de haalbaarheid van verschillende opties voor etikettering van *place of farming* (vrijwillig of verplicht) in kaart te brengen kijkt de Commissie in het kader van de handelsnormen enkel naar verplichte etikettering. Invoering zal eerst voor de zuivelsector worden overwogen.

⁴ Het gaat dan om alle productcategorieën die onder Bijlage I bij Verordening 1234/2007 vallen en die niet zijn genoemd onder noot 1.

van regels op EU-niveau zouden in lidstaten afzonderlijke regels kunnen gelden die de interne handel bemoeilijken. De subsidiariteit is derhalve positief.

De Commissie hecht grote waarde aan handelsnormen voor eerlijke concurrentie en soepele marktwerking, voor verbetering van kwaliteit, alsook voor goede communicatie over producten met de consumenten. Waar het de invoering van een algemene handelsnorm en de wettelijke basis voor verplichte etikettering van *place of farming* betreft, is het voorstel volgens Nederland niet proportioneel. De voorgestelde maatregelen gaan verder dan nodig om het gestelde doel te bereiken.

- De functie van handelsnormen t.a.v. de kwalitatieve ontwikkeling en verbetering van producten is vooral van belang in zich nog ontwikkelende markten. Nederland is van mening dat in de huidige ontwikkelde markten van de EU, handelsnormen die dienen als gemeenschappelijke handelstaal tussen de partijen in de keten zoveel mogelijk aan de handel zelf dienen te worden overgelaten. In de praktijk hanteren retail en industrie vaak al veel strengere kwaliteitseisen dan de overheid doet. Daarom zal een algemene handelsnorm naar verwachting het functioneren van de markt niet verder verbeteren, terwijl deze wel extra toezichtslasten oplevert.
- Voor zover handelsnormen tot doel hebben de consument van productinformatie te voorzien, is Nederland van mening dat deze niet verplichtend dienen te worden opgelegd, behalve in die gevallen waarin risico op consumentenmisleiding bestaat of waar sprake is van risico's voor de voedselveiligheid. De verplichte herkomst (*place of farming*) etikettering valt niet in deze categorie. Daarbij is ook nog niet afdoende aangetoond dat de consument om deze productinformatie vraagt. Hoewel er nog aanvullend onderzoek wordt verricht naar de behoeften van consumenten is tot nu toe uit (Nederlands) onderzoek naar consumentengedrag niet gebleken dat de consument behoefte heeft aan (verplichte) herkomstvermelding op de verpakking.

Om bovenstaande redenen is het proportionaliteitsoordeel deels positief, deels negatief.

c) *Nederlands oordeel over politieke opportuniteit:*

- Het Kwaliteitspakket, waarvan dit voorstel deel uitmaakt, draagt bij aan verscheidene thema's die in de recent verschenen mededeling over het GLB post-2013 zijn aangemerkt als belangrijke uitdagingen voor het toekomstig Europees landbouwbeleid: behoud van de diversiteit van de landbouwactiviteiten op het platteland en versterking van de concurrentiekracht. Het voorstel geeft verder ook een (bepaalde) invulling aan één van de aanbevelingen van de High Level Groep zuivel⁵ en dient in samenhang te worden gezien met het eveneens recent verschenen voorstel tot wijziging van de Integrale-GMO-verordening inzake de contractuele relaties in de zuivelsector (het zogenaamde "zuivelpakket") waarin andere aanbevelingen van de HLG worden uitgewerkt. Gezien de onderlinge samenhang tussen de voorstellen die deel uitmaken van het kwaliteitspakket en de relatie van het totale pakket met de mededeling over het GLB post-2013 enerzijds en de relatie van onderhavig voorstel met het zogenaamde zuivelpakket anderzijds is een behandeling van dit voorstel parallel aan een behandeling van de overige GLB-voorstellen evident.
- De Commissie krijgt in het onderhavige voorstel de bevoegdheid toebedeeld om niet enkel zorg te dragen voor een uniforme toepassing van de handelsnormen in de lidstaten, maar om tevens zelfstandig, d.w.z. zonder bijstand van een comité, in de beoordeling te treden of invoering, wijziging of afschaffing van een handelsnorm voor een bepaalde sector noodzakelijk is. Dit kan mogelijk tot extra administratieve en controlelasten leiden. Er moet voor worden

⁵ zie voetnoot 3.

gezorgd dat lidstaten voldoende betrokken zijn bij maatregelen die gevolgen hebben voor de uitvoering of die extra lasten opleveren. In die gevallen is delegatie aan de Commissie of uitvoering zonder betrokkenheid van een comité niet het meest passende instrument.

6. Implicaties financieel

a) Consequenties EU-begroting

De Commissie geeft aan dat aanpassing van de Integrale-GMO-verordening inzake de handelsnormen geen gevolgen heeft voor de EU-begroting.

b) Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/ of decentrale overheden

De implementatie van het voorstel brengt extra inzet/kosten op de controle met zich mee voor de rijksoverheid. Dit vanwege de invoering van een algemene handelsnorm voor alle sectoren en voor alle producten waarvoor (nog) geen specifieke handelsnormen bestaan. De omvang van de extra inzet/kosten hangt af van de nadere uitwerking van de (controle)vereisten m.b.t. de algemene handelsnorm en op welke manier deze (controle)vereisten ook zullen gaan gelden voor de UNECE of Codexnormen. De controle op de algemene handelsnorm dient op basis van risicoanalyse te worden uitgevoerd. Ervaringen in de groente- en fruitsector leert dat bij invoering van een algemene handelsnorm de controlelast voor de lidstaat sterk afhankelijk is van de wijze waarop de lidstaat invulling geeft aan de risicoanalyse voor de controles. Budgettaire gevolgen worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijke departement, conform de regels van de budgetdiscipline.

c) Financiële consequenties (incl. personele) voor bedrijfsleven en burger

De invoering van een algemene handelsnorm brengt extra kosten voor het bedrijfsleven met zich mee. De omvang van de extra inzet/kosten hangt af van de nadere uitwerking van de (controle)vereisten m.b.t. de algemene handelsnorm.

d) Administratieve lasten voor rijksoverheid, decentrale overheden

Zie punt 5 b).

e) Administratieve lasten voor bedrijfsleven en burger

Zie punt 5 c).

Het voorstel voorziet vooralsnog enkel in de rechtsgrondslag voor de invoering van een verplichte herkomstetikettering in alle sectoren. De Commissie gaat pas tot daadwerkelijke invoering in een sector over na passende effectenbeoordeling. Uiteraard geldt dat wanneer een verplichte etikettering van '*place of farming*' wordt ingevoerd in een sector, dit ook resulteert in een toename in de administratieve lasten en kosten voor zowel de rijksoverheid als het bedrijfsleven. De omvang van de financiële implicaties in geval van de verplichte herkomstetikettering zal afhankelijk zijn van het geografisch niveau waarop geëtiketteerd dient te worden - EU, lidstaat/derde land, of regio. De Commissie zal alvorens voorstellen te doen m.b.t. de specifieke handelsnormen, inclusief *place of farming*, impactanalyses uit laten voeren.

7. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid

Het voorstel vereist aanpassing van de landbouwkwaliteitsregelgeving. Tevens leidt het voorstel tot uitbreiding van de controletaken van de overheid in het kader van de invoering van de algemene handelsnorm.

b) Voorgestelde datum inwerkingtreding

De verordening treedt in werking zeven dagen na publicatie in het Publicatieblad van de EU, m.u.v. de bepaling t.a.v. de algemene handelsnorm. Deze treedt pas in werking 1 jaar nadat de verordening van kracht geworden is. Implementatie vergt aanpassing van de landbouwkwaliteitsregelgeving. Dit betreft met name de invoering van een algemene handelsnorm. De implementatietermijn t.a.v. de bepaling van de algemene handelsnorm is afdoende.

c) *Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling*

Voorgesteld kan worden om een evaluatiebepaling op te nemen zodat de kosten en baten van de invoering van een algemene handelsnormen kunnen worden geëvalueerd.

8. Implicaties voor uitvoering en handhaving

a) *Uitvoerbaarheid*

Er worden op dit moment geen implicaties voor de uitvoering voorzien. Zie verder punt 5 e).

b) *Handhaafbaarheid*

Taakverzwaring is voorzien voor de nVWA bij invoering van een algemene handelsnorm. Dit conflicteert met de voor de nVWA geldende taakstelling. De taakverzwaring en de handhaafbaarheid zijn afhankelijk van de uitwerking van de (controle)vereisten m.b.t. de algemene handelsnorm. De taakverzwaring neemt toe indien ook op naleving van internationale standaarden moet worden gecontroleerd.

9. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Minimum kwaliteitseisen zoals die van de Codex of UNECE kunnen door producenten in ontwikkelingslanden toegepast worden ter voorbereiding van de afzet van producten op de EU-markt. Een verplichte algemene handelsnorm zal echter niet direct leiden tot betere markttoegang, temeer omdat in de praktijk retailers vaak al strengere kwaliteitseisen hanteren dan die door Codex en UNECE ontwikkeld zijn.

De voorgenoemde invoering van een verplichte herkomstetikettering draagt een groot risico van protectionisme met zich mee en is slecht realiseerbaar. Het draagt niet bij tot een betere markttoegang voor ontwikkelingslanden. Mogelijke handelsbelemmeringen voor ontwikkelingslanden moeten worden meegenomen in de impactanalyse van de Commissie.

10. Nederlandse positie (belangen en eerste algemene standpunt)

- Nederland waardeert de inspanningen van de Commissie ten behoeve van een coherent landbouwkwaliteitsbeleid gericht op het ondersteunen van producenten bij het beter communiceren over de kwaliteit en kenmerken van hun landbouwproducten. Een goede gegarandeerde kwaliteit kan een grotere toegevoegde waarde opleveren.
- Nederland mist de relatie met duurzaamheid en gezondheid als onderdeel van het bredere begrip "kwaliteit". Nederland heeft al in een vroeg stadium (rond het verschijnen van het Groenboek kwaliteit landbouwproducten in oktober 2008) bij de Commissie en andere EU-lidstaten bekendgemaakt dat deze onderwerpen samenhangen. Van de Nederlandse ambities op deze punten is in het kwaliteitspakket, en ook in onderhavig voorstel, weinig terug te zien. Dat ligt waarschijnlijk aan het uitgangspunt van de Commissie bij dit pakket waarbij zij het vooral ziet als onderdeel van het GLB om invulling te geven aan het doel de landbouw in de hele EU te behouden en de concurrentiekracht van de landbouwsector te bevorderen.
- De Commissie stelt dat zij onder andere om rekening te houden met consumentenverwachtingen handelsnormen kan vaststellen en verder ontwikkelen. Wanneer deze verwachtingen betrekking hebben op duurzaamheid dan is Nederland van mening dat dit aspect ook mee moet worden genomen wanneer de Commissie nadere voorzieningen treft.
- Nederland is gekant tegen de creatie van een wettelijke basis voor de invoering van een verplichte aanduiding van "de ligging van het landbouwbedrijf" om de volgende redenen:
 - Handelsnormen dienen alleen verplichtend door de overheid (EU of lidstaten) te worden opgelegd indien sprake is van risico op consumentenmisleiding of risico's voor de voedselveiligheid. De Commissie rechtvaardigt deze verplichte herkomstetikettering onder verwijzing naar de behoefte van consumenten aan adequate en transparante productinformatie. Maatschappelijk gewenste informatie over producten is echter geen reden voor een verplichte aanduiding. Bovendien is nog niet afdoende aangetoond dat consumenten daadwerkelijk behoefte hebben aan (verplichte) herkomstvermelding op de

verpakking.

- Vrijwillige herkomstetikettering stelt producenten in staat zich te onderscheiden in de markt en zodoende de meerkosten van de informatievoorziening uit de markt te halen; een verplichte herkomstetikettering daarentegen biedt deze mogelijkheid niet en leidt onvermijdelijk tot een toename in de kosten voor producenten. Dit staat haaks op de doelstelling van het kwaliteitspakket.
- Voor zover het gaat om informatievoorziening aan de consument moet verder in het oog worden gehouden dat herkomstetikettering van (verwerkte) producten op dit moment ook onderwerp van discussie is in het kader van de nieuwe Verordening voedselinformatie. Het is niet gewenst om ook in andere EU-wetgeving herkomstetikettering op te nemen. Mocht hiertoe toch worden besloten dan vindt Nederland het in ieder geval belangrijk dat de onderhavige verordening op dit punt aansluit bij de Verordening voedselinformatie aan consumenten.
- Een verplichte herkomstaanduiding, en zeker op het niveau van *place of farming*, vormt een gevaar voor het vrije handelsverkeer in de EU daar de suggestie wordt gewekt dat er tussen de lidstaten onderscheid in kwaliteit bestaat en het mogelijk protectionistische tendensen versterkt. Daarnaast zal het onvermijdelijk tot een verzwaring van de administratieve lasten in de keten leiden en een toename in de controle- en handhavingslasten voor de overheid betekenen.
- Tenslotte zou een verplichte herkomstetikettering ook bezwaren in het internationale handelsverkeer kunnen oproepen. De verplichting zou namelijk ook moeten gelden voor producten uit derde landen waar dan onmiddellijk de WTO-conformiteit van die maatregel in twijfel kan worden getrokken.⁶
- De toezegging van de Commissie de mogelijkheid van '*place of farming*' te willen onderzoeken op een *case-by-case* basis vergezeld van een uitgebreide impactanalyse is onvoldoende. Nederland wil duidelijkheid omtrent het onderwerp van de impactanalyse (de mogelijkheid van een verplichte herkomstetikettering of enkel de modaliteiten daarvan), de criteria op basis waarvan de afweging wordt gemaakt, en de vraag wie er op welke wijze bij de afweging worden betrokken.
- Nederland is geen voorstander van de invoering van een algemene handelsnorm voor alle sectoren, gelet op de controlelasten.
- Indien toch een algemene handelsnorm wordt opgenomen, heeft Nederland geen bezwaar tegen het voorstel om de op vrijwillige basis door de handel reeds gebruikte normen van de UNECE en de Codex Alimentarius toe te staan in plaats van de algemene norm, zoals bij de hervorming van de marktordening groenten en fruit is gebeurd. Echter alleen op uitdrukkelijke voorwaarde dat het gebruik van de internationale handelsnormen uitsluitend op basis van vrijwilligheid door het bedrijfsleven wordt toegepast. De internationale handelsnormen moeten niet worden gepositioneerd als publieke normen waarop de lidstaten moeten controleren en handhaven indien ze door de handel worden toegepast. Dit omdat het een aanzienlijke verzwaring van de administratieve en controlelasten zou betekenen voor zowel bedrijfsleven als overheid. Nederland is voorstander van een controleverplichting voor de lidstaten op niet meer dan het niveau van de algemene handelsnorm.
- Nederland is bezorgd ten aanzien van de opvatting van de Europese Commissie over de reikwijdte van haar uitvoeringsbevoegdheden via delegatie en de vaststelling van uitvoeringsbepalingen zonder betrokkenheid van het comité. De ruimere bevoegdheden in combinatie met de nieuwe horizontale structuur van het onderdeel over de handelsnormen geeft de Commissie grotere flexibiliteit om de EU handelsnormen aan de marktontwikkelingen

⁶ Een conflict als tussen Canada en Mexico aan de ene kant en de VS aan de andere kant over de zogenaamde "COOL" (Country of Origin Legislation) is zeer goed denkbaar (Mexico en Canada dreigen de VS i.v.m. deze wetgeving voor het WTO panel te slepen).

aan te passen. Dit is van belang voor eerlijke concurrentie en soepele marktwerking. Het streven naar harmonisering van EU-normen moet echter in evenwicht blijven met de uitvoeringslasten voor producenten en lidstaten. Een grotere rol voor de lidstaten bij de besluitvorming over EU-normen met gevolgen voor de uitvoering is daarom wenselijk op gebieden waar risico's liggen voor extra administratieve- en uitvoeringslasten voor bedrijfsleven en overheid.

Fiche 4: Mededeling Europees vrijwilligerskorps voor humanitaire hulpverlening

1. Algemene gegevens

Titel voorstel

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad
Hoe uitdrukking geven aan de solidariteit van de EU-burger via vrijwilligerswerk: eerste beschouwingen over een Europees vrijwilligerskorps voor humanitaire hulpverlening

Datum Commissiedocument

23 november 2010

Nr. Commissiedocument

COM(2010) 683 final

Pre-lex

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=199905

Behandelingstraject Raad

De Raadswerkgroep Humanitaire hulp en voedselhulp (COHAFA) zal dit onderwerp bespreken ter voorbereiding van Raadsconclusies in 2012. Op dit moment is geen behandeling in de Raad voorzien in 2011.

Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Buitenlandse Zaken

2. Essentie voorstel

In het Verdrag van Lissabon (artikel 214, lid 5 VWEU) wordt de oprichting aangekondigd van een Europees Vrijwilligerskorps voor Humanitaire Hulpverlening (*EVHAC European Voluntary Humanitarian Aid Corps*). Het betreffende artikel luidt: *"Er wordt een Europees vrijwilligerskorps voor humanitaire hulpverlening opgericht, als kader voor gemeenschappelijke bijdragen van Europese jongeren aan de humanitaire hulpacties van de Unie. Het Europees Parlement en de Raad stellen volgens de gewone wetgevingsprocedure bij verordeningen het statuut en de regels voor de activiteiten van het korps vast."*

In deze mededeling schetst de Commissie de uitgangspunten en voorwaarden voor invulling hiervan en gaat de mededeling tevens in op de huidige situatie op het vlak van vrijwilligerswerk in de EU.

Aanleiding voor de mededeling is de wens om Europese burgers een betere mogelijkheid te geven solidariteit te tonen met mensen in nood. Gezien de toename van het aantal actieve vrijwilligers in Europa kan het EVHAC volgens de Commissie een instrument zijn om Europa dichterbij de burgers te brengen. De mededeling zet de algemene beginselen uiteen die bij de oprichting van EVHAC leidend moeten zijn, alsmede de behoeften waarin het EVHAC moet voorzien en de randvoorwaarden waaronder het korps zijn activiteiten zou gaan ontwikkelen. Deze randvoorwaarden corresponderen met de uitgangspunten voor humanitaire hulp zoals vermeld in de EU-Consensus voor humanitaire hulp uit 2007, die afspraken omvat voor de Europese Commissie en de Europese lidstaten over de opzet en aanpak van de humanitaire hulp van de EU, waaraan Nederland zich gecommitteerd heeft.

De Commissie noemt drie opties voor de inrichting van het EVHAC:

1. vaststelling van gemeenschappelijke selectie- en trainingscriteria door vrijwilligersorganisaties. Dit zou kunnen uitmonden in een EU- certificeringsmechanisme voor organisaties die de overeengekomen normen in acht nemen;
2. naast optie 1 ook training van vrijwilligers en opstelling van schema's voor inzet; 3. het opstellen van een pool van inzetbare vrijwilligers en het opzetten van een uitvoeringsorganisatie voor zowel werving, training, selectie als inzet van vrijwilligers.

De mededeling schetst tenslotte ook het tijdpad voor de realisatie van het vrijwilligerskorps: na nadere consultatie met alle belanghebbenden, een pilotfase en verdere analyse van onder andere de financieringsmogelijkheden in 2011, is in 2012 een concreet voorstel voor wetgeving van de Commissie voorzien.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

De mededeling schetst de uitgangspunten en randvoorwaarden van het op te richten EVHAC. In 2012 zal de Commissie met voorstellen voor wetgeving/operationele uitwerking van dit initiatief komen. In 2011 is een pilot voorzien.

Bevoegdheidsvaststelling

a. Bevoegdheid

Op grond van artikel 214 lid 5 VWEU heeft de EU de bevoegdheid om een Europees vrijwilligerskorps op te richten.

b. Functionele toets

- Subsidiariteit: niet van toepassing; aangezien de oprichting van het vrijwilligerskorps verplicht gesteld wordt in artikel 214, lid 5 VWEU is de vraag naar de subsidiariteit hier niet aan de orde.
- Proportionaliteit: op dit moment kan er geen oordeel gegeven worden over de proportionaliteit, omdat er geen concreet wetgevingsvoorstel van de Commissie voor handen is.

c. Financiële consequenties

Nederland zal de Commissie vragen precies aan te geven wat het financieel beslag van de toekomstige voorstellen zal zijn. De huidige mededeling geeft nog geen inzicht in de financiële consequenties. Eventuele financiële gevolgen voor de EU- begroting dienen binnen de financiële kaders te worden opgevangen en mogen niet leiden tot additionele afdrachten. Eventuele budgettaire gevolgen voor de rijksbegroting dienen opgevangen te worden door het beleidsverantwoordelijke departement.

Nederlandse positie over de mededeling

Nederland zet zich in voor een gecoördineerde en professionele invulling van humanitaire hulpverlening. Het nog op te richten EVHAC moet aanvullend zijn op bestaande bijdragen en inzet en toegevoegde waarde hebben.

Zowel in het geval van natuurrampen als bij complexe noodsituaties is het niet wenselijk om jonge vrijwilligers zonder relevante ervaring in te zetten, ook vanwege de vaak lastige veiligheidssituatie. Daarom wenst Nederland duidelijkheid over de inzetbaarheid van het vrijwilligerskorps.

Nederland is voorstander van een lichte structuur en daarmee ook van een beperkt budget. Het is positief dat de Commissie aansluiting zoekt bij ervaringen van bestaande structuren en vrijwilligersorganisaties zoals de European Voluntary Service (inzet van vrijwilligers op o.a. de

terreinen cultuur, sport, cultureel erfgoed, milieu en ontwikkelingssamenwerking) en bij het vrijwilligersprogramma van de Verenigde Naties (United Nations Volunteers). Tevens blijft het voorstel binnen de kaders zoals vastgelegd in relevante Europese documenten zoals de EU Consensus voor humanitaire hulp.

Van de drie opties die genoemd worden in de mededeling is voor Nederland optie 1 (het nader onderzoeken van selectie- en trainingscriteria) de meest logische eerste stap. Op basis daarvan kan besloten worden of uitwerking van optie 2 zinvol is. Optie 3, opzet van een compleet vrijwilligersschema waarbij de EU – hetzij binnen, hetzij buiten de Commissie - zowel selectie, training, *matching* en uitzending van vrijwilligers op zich neemt, is voor Nederland het minst verkieslijk, gezien de voorkeur voor een (beheersmatig) lichte structuur. Wat het verdere proces betreft, stelt Nederland vraagtekens bij de pilot die is voorzien in 2011. Hoe wordt deze opgezet, wat is het doel ervan, is deze gebaseerd op één van de drie opties?